

กสม. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

“ส่งเสียงให้ดัง ทำให้อ้างอิง ยุติการค้ำมนุษย์”

เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับเครือข่ายต่อต้านการค้ำมนุษย์อาเซียน และมูลนิธิเพื่อนหญิง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “ส่งเสียงให้ดัง ทำให้อ้างอิง ยุติการค้ำมนุษย์” ณ ห้องประชุม ๗๐๔ ชั้น ๗ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ

นางวิสา เบ็ญจมาภินันท์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “ส่งเสียงให้ดัง ทำให้อ้างอิง ยุติการค้ำมนุษย์” ว่า จากรายงานการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรายงานของกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ปรากฏข้อมูลตัวเลขผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ทั่วโลก สูงถึง ๑๒.๓ ล้านคน โดยเฉพาะได้ระบุว่า ประเทศไทยถูกจัดอันดับความน่าเชื่อถือเรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ อยู่ในกลุ่ม ๒ ประเภท Watching list ซึ่งหมายถึง ประเทศที่ต้องมีการเฝ้าระวัง เพราะประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางของขบวนการค้ำมนุษย์ โดยมีแรงงานจากพม่า ลาว กัมพูชา และจีน เข้ามาใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมาย ถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ รวมทั้งการถูกคุกคามทางเพศอีกด้วย แม้ว่ารายงานจะมีการชื่นชมผลงานของประเทศไทยในเรื่องของระบบการคัดแยกผู้เสียหาย การคุ้มครองบำบัดฟื้นฟู การรับสวัสดิการ และการส่งกลับภูมิลำเนาประเทศต้นทางก็ตาม แต่ในมาตรการการบังคับใช้กฎหมายกับขบวนการค้ำมนุษย์ยังถือว่าล้มเหลว

ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวเปิดการประชุมครั้งนี้ว่า ปัญหาการค้ำมนุษย์เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญของเรื่องสิทธิมนุษยชน และเป็นปัญหาที่หนักหน่วงมาก สิ่งที่น่าเป็นกังวลในขณะนี้คือ ขบวนการของพวกค้ำมนุษย์มีความซับซ้อนมากขึ้น และเป็นเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติที่เชื่อมโยงทั่วโลก การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทยได้ทำงานด้านการต่อต้านการค้ำมนุษย์ร่วมกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน ในสองมิติ คือ มิติด้านเด็กและสตรี และมิติการค้ำมนุษย์ในประเด็นแรงงานข้ามชาติ ซึ่งจะมีการทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการทำงานร่วมกันเรื่องการค้ำมนุษย์ (Southeast Asia National Human Rights Institute Forum) โดยมีวัตถุประสงค์หลัก

๓ ประการ คือ **หนึ่ง** เพื่อร่วมมือกันป้องกันและต่อต้านการค้ำมนุษย์ **สอง** เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรความร่วมมือ คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและองค์กรอื่นๆ **สาม** เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรสิทธิมนุษยชนของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

นางอุษวิทย์ พิศสุวรรณ อุเช็ง เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวว่า การป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ (นายอิสสระ สมชัย) ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการต่อต้านการค้ำมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากการค้ำมนุษย์ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง สถานการณ์ที่น่าหนักใจสำหรับประเทศไทย คือ การที่ประเทศไทยมีความเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์โดยเฉพาะการค้าเด็กและหญิง เพื่อนำมาแสวงประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ

ในส่วนของมาตรการการป้องกันและปราบปรามในระดับชาติ ประเทศไทยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ได้ดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์มาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้กรอบการดำเนินงานที่เรียกว่า 4P's ได้แก่

- ๑. นโยบาย (Policy)
- ๒. การป้องกัน (Prevention)
- ๓. การดำเนินคดี (Prosecution)
- ๔. การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ (Protection)

นายโชคชัย ศรีทอง ผู้ตรวจราชการกรมการจัดหางาน กล่าวถึงบทบาทการทำงานของกระทรวงแรงงานว่า แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ำมนุษย์ และแรงงานไทยในต่างประเทศตกอยู่ในสภาพบังคับหรือแรงงานใช้หนี้ ซึ่งการดูแลให้ความช่วยเหลือแรงงานทั้งสองกลุ่มนี้ถือเป็นภารกิจหลักของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน สถานการณ์ในปัจจุบันมีการไหลบ่าล้นทะลักเข้ามาเมืองของแรงงานต่างด้าวที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านเป็นจำนวนมากซึ่งก่อให้เกิดปัญหาหลายด้านตามมา โดยประเทศไทยมีกลไกระดับชาติ คือ คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าว ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทำหน้าที่กำหนดกรอบนโยบายในการดำเนินงาน

กลุ่มที่มีความเสี่ยงตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และนำเป็นห่วงมากที่สุดอีก ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศด้วยตนเองโดยไม่ผ่านกรมการจัดหางาน ส่วนใหญ่เป็นสภาพสตรีที่ไปทำงานบริการในร้านนวด ร้านสปา และคนรับใช้ในบ้าน อีกกลุ่มคือ กลุ่มแรงงานไทยที่ไปทำงานโดยผ่านบริษัทจัดหางาน ซึ่งอ้างว่าเป็นบริษัทจัดหางานแต่แท้ที่จริงเป็นการหลอกลวงโดยนายหน้าเถื่อน ประกอบกับแรงงานไทยมักมีค่านิยมที่จะต้องเดินทางไปทำงานต่างประเทศซึ่งเป็นความเข้าใจผิด

นายประสิทธิ์พร เวทย์ประสิทธิ์ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล ได้กล่าวถึงภารกิจของกรมการกงสุลซึ่งระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่าคนไทยทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือดูแลเมื่อไปประสบปัญหาในต่างประเทศ ถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีสถานทูตและสถานกงสุลใหญ่ จำนวน ๙๔ แห่ง ใน ๓๒ ประเทศทั่วโลก เป็นหน่วยงานหลักที่จะคอยช่วยเหลือดูแลคนไทยที่ประสบปัญหาในต่างประเทศ รวมทั้งเหยื่อค้ามนุษย์ที่เป็นคนไทย

เหยื่อค้ามนุษย์ที่นำเป็นห่วงมีจำนวน ๓ กลุ่ม คือ **๑.กลุ่มผู้หญิงและเด็ก** ที่ถูกล่อลวงให้ไปทำงานต่างประเทศและทำที่สุดที่ถูกบังคับให้ค้าประเวณี **๒.กลุ่มแรงงานไทย** ที่เสียค่าหัวในอัตราที่สูงถือเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ประเภทหนึ่ง ซึ่งมีภาระในการใช้หนี้จึงอยู่ในภาวะจำยอมและถูกนายจ้างบังคับขู่เข็ญ **๓.กลุ่มแรงงานภาคประมง** เป็นงานที่คนไทยไม่ยอมทำเพราะงานหนัก จึงมีกระบวนการหลอกลวงและล่อลวงทั้งคนไทยและคนต่างด้าวไปทำงานในเรือประมง

นายเอกลักษณ์ หลุ่มชมแข หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา กล่าวว่า แม้ว่าประเทศไทยจะได้ประกาศให้ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๗ แต่ในฐานะคนทำงานในพื้นที่ พบว่ายังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก การแก้ไขป้องกันกระทำได้ยากลำบาก เนื่องจากขนาดของปัญหาการค้ามนุษย์นั้นใหญ่มากและมีความซับซ้อน ซึ่งในปัจจุบันคนทุกคนสามารถที่จะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ได้ตั้งแต่เด็กจนถึง

คนแก่

จากประสบการณ์การทำงานในพื้นที่พบอุปสรรคคือการปราบปรามและการให้ความช่วยเหลือมีปัญหามากเนื่องจากข่าวรั่ว มูลนิธิจึงจำเป็นต้องพิจารณาเลือกหน่วยงานภาครัฐที่จะปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อป้องกันปัญหาข่าวรั่ว ไม่ว่าจะเป็นตำรวจท้องที่หรือตำรวจภูธรจังหวัด หรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐจากส่วนกลาง ข้อสังเกตและน่ากังวลใจคือ หน่วยงานที่ทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามมีผลประโยชน์และมีส่วนรู้เห็นด้วยหรือไม่กับขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งในรายงานของกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รายงานด้วยว่า มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องและอำนวยความสะดวกในเรื่องนี้

พลตำรวจเอกวัชรพล ประสานราชกิจ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการ พต.ส.ต.ร. กล่าวว่า ปัญหาต่างๆ ที่ทุกท่านได้นำเสนอไปแล้วนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับทราบและตระหนักในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี และยอมรับว่าการที่ประเทศไทยถูกจัดอันดับความน่าเชื่อถือเรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อยู่ในกลุ่มประเภทต้องเฝ้าระวังนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีจุดอ่อนที่ไม่เข้มแข็ง ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความตั้งใจและความพยายามที่จะพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายให้ดียิ่งขึ้น

การค้ามนุษย์เป็นเรื่องที่น่ารังเกียจและรุนแรง ต้องมีการสร้างค่านิยมและจิตวิญญาณของตำรวจให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำหน้าที่ช่วยเหลือปกป้องผู้ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ เรื่องความรุนแรงในครอบครัว และเรื่องการปกป้องพิทักษ์สิทธิเด็ก เป็นสามมิติใหญ่ที่ตำรวจต้องช่วยดูแล นางวิสา เบ็ญจมะโน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวปิดท้ายว่า เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนได้มาประชุมในวันนี้ เพื่อพัฒนาปรับปรุงและประสานความร่วมมือกันในการทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ และอยากเห็นเวทีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ทำงานเช่นนี้อีก

